

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně
Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobkyně: X
bytem X
zastoupena advokátem JUDr. Gabrielem Brenkou
sídlem Štěpánská 17, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 9. 2021, č. j. X

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se domáhá přezkumu shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 9. 10. 2020, č. j. X. Tímto rozhodnutím krajský úřad nevyhověl žádosti žalobkyně o vydání potvrzení o československém státním občanství X, narozeného dne X v X, X, zemřelého dne X v X, X. Důvodem nevyhovění žádosti byl výsledek pravomocně ukončeného řízení o zachování československého státního občanství podle § 2 Ústavního dekretu Prezidenta republiky č. 33/1945 S., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské (dále jen „ústavní dekret“), v němž bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 9. 2016 ve spojení s rozhodnutím o rozkladu ze dne 30. 12. 2016 konstatováno, že X pozbyl československé státní občanství v souladu s § 1 ústavního dekretu a nebylo vyhověno jeho žádosti o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu.
2. V napadeném rozhodnutí žalovaný nejprve shrnul průběh řízení o žádosti právního předchůdce žalobkyně, jejího manžela X, narozeného X, ze dne 11. 5. 2006 ve věci zjištění státního občanství a vydání potvrzení o československém státním občanství podle § 20 a § 24 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky (dále jen „zákon o nabytí a pozbytí státního občanství“), pro otce žadatele X a průběh dekretálního řízení. Žalovaný odmítl námitky, které se týkaly žádosti o přerušování řízení před krajským úřadem ve smyslu § 64 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Konstatoval, že s těmito námitkami se vypořádal v rozhodnutí ze dne 1. 9. 2021, kterým potvrdil usnesení krajského úřadu. Pokud bylo ke dni vydání usnesení o nevyhovění žádosti o přerušování řízení pravomocně prokázáno, že X ke dni 16. 3. 1939 pozbyl československé státní občanství, byl skutkový stav zjištěn dostatečně a bylo možné rozhodnutí ve věci vydat. Přerušování řízení za daného stavu by představovalo nadbytečný procesní krok. Podání odvolání proti procesnímu rozhodnutí nebránilo vydání prvostupňového rozhodnutí. Krajský úřad se pouze vystavil riziku, že pokud by bylo odvolání proti procesnímu usnesení vyhověno, mohlo by být vyhověno odvolání proti rozhodnutí ve věci z důvodu procesních pochybení na straně krajského úřadu. K věci žalovaný uvedl, že žalobkyně, resp. její právní předchůdce podal dne 11. 5. 2006 žádost o zjištění československého státního občanství a vydání osvědčení o československém státním občanství podle § 20 a § 24 zákona o nabytí a pozbytí státního občanství. Dne 8. 2. 1946 byla žadatelkou X podána žádost za její osobu, děti i X ve smyslu příslušných ustanovení ústavního dekretu, tato žádost nebyla předmětem probíhajícího řízení. K dokončení dekretálního řízení došlo s ohledem na právní názor Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) v rozsudku ze dne 8. 10. 2014, č. j. 3 As 106/2013-142, rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2016 ve spojení s navazujícím rozhodnutím ministra vnitra ze dne 30. 12. 2016, jehož zákonnost byla potvrzena rozsudky správních soudů. Žádný ze správních soudů nezpochybil skutečnost, že řízení podle § 20 a § 24 zákona o nabytí a pozbytí státního občanství bylo zahájeno a vedeno, žalovaný proto odmítl, že by prvostupňové rozhodnutí bylo nicotné. Žalovaný připustil, že krajský úřad nesprávně uvedl, že X pozbyl československé státní občanství dne 13. 10. 1939, a s odkazem na rozhodnutí ze dne 7. 9. 2016 uvedl na pravou míru, že dotyčný pozbyl

československé státní občanství ke dni 16. 3. 1939. S tímto závěrem se ztotožnil i ministr vnitra v rozhodnutí o rozkladu, shodně uvedly i správní soudy v rámci soudního přezkumu. Pochybení krajského úřadu ovšem nemělo vliv na zákonnost samotného rozhodnutí, protože v důsledku pozbytí československého státního občanství k jednomu či druhému datu by nemohlo dojít k vydání osvědčení o československém státním občanství. Pro vyhovění žádosti o zjištění státního československého občanství u dotyčné osoby a vydání deklaratorního osvědčení o jeho občanství nebyly podmínky s ohledem na výsledek dekretálního řízení. K dalšímu okruhu odvolacích námitek žalovaný podotkl, že tvrzení a námitky směřující k rozhodovací praxi žalovaného ve věci různých dekretálních řízení nejsou relevantní ve vztahu k předmětu řízení a přezkoumávanému rozhodnutí krajského úřadu.

II. Žaloba

3. Žalobkyně namítala, že žádost, kterou podal dne 11. 5. 2006 její procesní předchůdce, je žádostí o pokračování v dekretálním řízení započatém v roce 1945, nikoliv žádostí o zahájení řízení ve věci zjištění státního občanství a vydání potvrzení o československém státním občanství podle § 20 a § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství. Tento nedostatek se projevuje v průběhu celého řízení, nejasnost předmětu řízení způsobila procesní nepřehlednost. Žalobkyně nato předestřela průběh řízení zahájeného na základě původní žádosti ze dne 8. 2. 1946 o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu, o níž nebylo, podle jejího názoru, dosud rozhodnuto.
4. Dále popsala průběh řízení zahájeného dne 11. 5. 2006 u krajského úřadu, soudního řízení správního před zdejším soudem a řízení o kasační stížnosti před NSS. Upozornila na skutečnost, že Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 4. 2019, sp. zn. 3 A 48/2017, zamítl její správní žalobu proti rozhodnutí ministra vnitra, jímž byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2016, kterým nebylo vyhověno žádosti X o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu. NSS rozsudkem ze dne 14. 2. 2020, sp. zn. 5 As 107/2019, zamítnul kasační stížnost žalobkyně proti rozsudku městského soudu. Proti rozsudku NSS žalobkyně podala ústavní stížnost, která je předmětem řízení pod sp. zn. II. ÚS 1064/20.
5. Napadené rozhodnutí není podle žalobkyně rozhodnutím o původní žádosti X, tj. žádosti, kterou podala jménem celé rodiny jeho manželka X dne 8. 2. 1946. O této žádosti nebylo rozhodnuto, neboť při pokračování v dekretálním řízení zahájeném v roce 1946 nelze vydat rozhodnutí jako o nějaké předběžné otázce. Nyní napadené rozhodnutí se touto žádostí nezabývá s odůvodněním, že o ní bylo rozhodnuto jako o předběžné otázce. S tímto postupem žalobkyně nesouhlasila, neboť dřívější soudní rozhodnutí uložila správním orgánům pouze dokončit dekretální řízení započaté v roce 1946, nikoliv o předmětu rozhodovat jako o předběžné otázce. Krajský úřad po dobu prvních 9 let od podání žádosti ze dne 11. 5. 2006 nezpochybnil svoji příslušnost rozhodnout o žádosti z roku 1946, nezpochybnil, že předmětem řízení je skutkový stav prezentovaný v této žádosti. Až přípisem ze dne 12. 3. 2015 reagoval tak, že o vydání potvrzení o zjištění státního občanství podle § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství může rozhodnout poté, kdy bude žalovaným rozhodnuto v rámci žádosti o pokračování v dekretálním řízení ve věci vydání potvrzení zachování československého státního občanství pro X. Žalovaný si tak přisvojil právo rozhodovat o současném výkladu a aplikaci ústavního dekretu jako o předběžné otázce. Ze spisu vyplývá, že žalobkyně ani její

procesní předchůdce, tedy její manžel X, žádost o vydání potvrzení o zjištění státního občanství podle § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství nepodali.

6. Žalobkyně dále napadla procesní postup krajského úřadu, který rozhodnutím ze dne 5. 10. 2020 nevyhověl jejímu návrhu na přerušení řízení a nevyčkal na uplynutí odvolací lhůty u tohoto rozhodnutí. Žalovanému vytýkala, že nesprávně interpretoval odvolací námitky. Podle žalobkyně měl krajský úřad s vydáním rozhodnutí o žádosti vyčkat do doby, než zjistí, zda odvolání proti procesnímu usnesení bylo podáno řádně a včas. Vycházel z nesprávného právního předpokladu, že usnesení ze dne 5. 10. 2020 nabylo právní moci, protože odvolání proti němu nemá odkladný účinek. Neochotu krajského úřadu vyčkat na uplynutí odvolací lhůty žalobkyně označila za projev svévole, který svědčí o negativním postoji k věci a samotné žalobkyni. Za dané situace bylo povinností žalovaného zrušit rozhodnutí krajského úřadu ze dne 5. 10. 2020 i ze dne 9. 10. 2020.
7. Žalobkyně zopakovala, že řízení, v němž byla vydána žalobou napadená rozhodnutí, nebylo řádně zahájeno, a to ani z moci úřední. Z tohoto důvodu je rozhodnutí nicotné, neboť trpí jinými vadami, pro které je nelze považovat za rozhodnutí správního orgánu. Na tom podle žalobkyně nic nemění ani závěry rozsudku NSS ze dne 14. 2. 2020, sp. zn. 5 As 107/2019, neboť z tohoto rozsudku nevyplývá, kdo vlastně zahájil současné řízení a co je jeho předmětem. Právní názor žalovaného vychází z nepochopení samotného účelu a obsahu žádosti o pokračování v dekretálním řízení započatém v roce 1945 a z mylné interpretace rozsudku NSS ze dne 8. 10. 2014, sp. zn. 3 As 106/2013.
8. Žalobkyně odkázala na přípis žalovaného ze dne 24. 6. 2008, ve kterém žalovaný sděloval krajskému úřadu, že X byl československým občanem, který občanství pozbyl dnem 13. 10. 1939, a že ze spisového materiálu vyplývá, že jeho manželka X jménem svým a svých dětí podala žádost o zjištění zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu. Ze správního spisu vyplývá, že X podala dne 8. 2. 1946 jen jednu žádost, což žalovaný do rozhodnutí správních soudů popíral. Podle současného stanoviska žalovaného je třeba tuto žádost kvalifikovat ve vztahu k X jako žádost o zjištění státního občanství podle § 24 o nabývání a pozbývání státního občanství, zatímco ve vztahu k samotné X a ve vztahu k jejím nezletilým dětem jako žádost o zjištění zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu.
9. V další části žaloby žalobkyně nesouhlasila s posouzením otázky, která byla předmětem předchozích rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2016 a ministra vnitra ze dne 30. 12. 2016. Namítala, že žalovaný i ministr vnitra ve svých rozhodnutích uznali, že X zůstal věrný Československé republice a nikdy se neprovinil národům českému a slovenskému ve smyslu § 2 odst. 1 ústavního dekretu, neakceptovali však třetí zákonnou podmínku pro zachování státního občanství, kterou byla činná účast v boji za osvobození. Žalobkyně dále odkazovala na judikaturu Ústavního soudu ve vztahu k naplnění podmínek § 2 odst. 1 ústavního dekretu a namítala, že předchozí judikatura soudů nebyla zohledněna, neboť jinak by musel být X považován za účastníka odboje. Pokud se žalovaný touto problematikou odmítl zabývat, činil tak proto, že si chtěl zachovat ve správním řízení monopolní rozhodovací pravomoc.
10. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhovala zrušit napadené rozhodnutí žalovaného i prvostupňové rozhodnutí krajského úřadu.

III. Vyjádření žalovaného

11. Podle žalovaného, ačkoliv byla prvotní žádost žalobkyně, resp. jejího právního předchůdce X, nazvaná jako žádost o potvrzení zachování českého (československého) státního občanství pro X, tedy otce původního žadatele, resp. žádost o pokračování v dekretálním řízení započatém v roce 1945, byla v prvotní fázi správně posouzena jako žádost o zjištění státního občanství a vydání osvědčení o státním občanství ve smyslu § 20 a § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství, jiné řízení ani zahájeno být nemohlo. Teprve v rámci soudního přezkumu prvotních správních rozhodnutí vyvstala otázka nutnosti dokončit dekretální řízení dle ústavního dekretu u osoby otce původního žadatele, které také bylo v rámci „samostatné větve“ dekretálního řízení dokončeno a závěry správních orgánů ve věci dekretálního řízení byly přezkoumány správními soudy. Rozhodnutí krajského úřadu a napadené rozhodnutí žalovaného představují jediný možný způsob ukončení předmětné věci, tedy řízení o zjištění státního občanství a vydání osvědčení o státním občanství, přičemž obsahově tato rozhodnutí musela vycházet z předchozích rozhodnutí, jimiž bylo dokončeno dekretální k osobě X.
12. Námitky žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2021, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti usnesení krajského úřadu ze dne 5. 10. 2020, nejsou předmětem žaloby. Žalovaný doplnil, že v rámci přezkumu zmíněného rozhodnutí žalovaný neshledal usnesení krajského úřadu věcně nesprávným a odvolání proti němu zamítl.
13. Žalovaný zopakoval, že předmětem napadeného rozhodnutí a prvostupňového rozhodnutí nebylo a ani nemělo být dokončení dekretálního řízení, kterým se zabývala jiná správní rozhodnutí, v podrobnostech žalovaný odkázal na obsah spisového materiálu a příslušná rozhodnutí. Žalobkyně nechce přijmout fakt, že dekretální řízení bylo již pravomocně ukončeno v rámci samostatné větve případu a nyní napadená rozhodnutí na této skutečnosti nemohou již nic změnit. Proto žalobkyně znovu uvádí argumenty, jakoby se o dekretální řízení nadále jednalo. Toto stanovisko žalovaný prezentoval rovněž k dalším žalobním námitkám, které se primárně týkaly ukončeného dekretálního řízení.
14. Z uvedených důvodů žalovaný navrhoval, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítnul. Žalovaný setrval na názoru, že žádost původního žadatele dle příslušných ustanovení zákona o nabývání a pozbývání státního občanství byla zamítnuta z důvodu pozbytí státního občanství Československé republiky dotčným, tedy s ohledem na skutečnosti, které byly rozhodnuty v rámci samostatných správních rozhodnutí, přičemž tato rozhodnutí obstála v rámci soudního přezkumu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející přezkoumal v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.
16. K projednání věci soud nařídil ústní jednání, při němž právní zástupce žalobkyně setrval na žalobě, na jejíž obsah odkázal. Nadnesl otázku nabytí německého státního občanství X dle tzv. X, která byla řešena v usnesení Ústavního soudu, jímž byla ústavní stížnost podaná žalobkyní odmítnuta. Dále apeloval na krajský soud, aby se závěry NSS a Ústavního soudu

neřídil a danou problematiku sám posoudil. K prokázání toho, že X byl účastníkem odboje právní zástupce žalobkyně navrhoval, aby soud doplnil dokazování videozáznamem s výpověďmi paní X a pana X ze dne 12. 5. 2022, kteří setrvali na skutečnostech uvedených v předchozích notářských zápisech. Dále navrhoval provést svědecký výslech paní Kastnerové ohledně jeho účasti v odboji. Soud by měl také provést dokazování informacemi z internetu, které se týkají parašutistů, kterým X umožnil pobývat na X a poskytl jim zbraně a střelivo. Setrval na názoru, že dané posouzení nemělo být řešeno jako předběžná otázka. K žádosti podané v roce 1946 uvedl, že měla být posuzována podle vládního nařízení č. 8/1928 Sb. a řízení o ní bylo třeba takto dokončit, nikoli podle následujících státoobčanských předpisů. Důkazním návrhům soud nevyhověl, posoudil je jako nadbytečné z důvodů, které budou rozvedeny níže. Žalovaný se k ústnímu jednání nedostavil, zákonné podmínky dle § 101 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve spojení s § 64 s. ř. s. pro projednání věci v nepřítomnosti žalovaného byly splněny. Po projednání věci dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná.

17. K posouzení žalobních bodů je třeba shrnout dosavadní průběh správního řízení a rovněž řízení před správními soudy.
18. Dne 11. 5. 2006 podal X u krajského úřadu žádost o pokračování v dekretálním řízení započatém v roce 1945, resp. žádost o potvrzení zachování českého (československého) státního občanství pro svého otce X. S ohledem na obsah žádosti se krajský úřad obrátil na žalovaného podnětem ze dne 19. 5. 2006, ve kterém poukázal na to, že podle § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství může rozhodnout až poté, kdy bude žalovaným rozhodnuto o žádosti o pokračování v dekretálním řízení započatém v roce 1945 ve věci vydání potvrzení zachování českého – československého státního občanství pro X, a současně přerušil řízení z důvodu existence předběžné otázky. Ve sdělení ze dne 24. 6. 2008 sdělil žalovaný krajskému úřadu, že dotýčný pozbyl československé státní občanství ve smyslu § 1 odst. 1 ústavního dekretu s tím, že manželka X podala jménem svým a svých dětí žádost o zjištění zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu, která nebyla doporučena ke kladnému vyřízení, nicméně nebylo zjištěno, že by obdobnou žádost podal X, tedy že řízení o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu nebylo vedeno, a proto nemohlo být dokončeno.
19. Následně pokračoval krajský úřad v řízení a po dalším dokazování na základě archivních šetření vydal dne 6. 1. 2011 rozhodnutí, kterým nebylo vyhověno žádosti žalobkyně, která se po úmrtí původního žadatele stala jeho právní nástupkyní, o vydání potvrzení zachování českého – československého státního občanství X. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, které bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 8. 2012 zamítnuto a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno. Žalobkyně se tomuto rozhodnutí žalovaného bránila správní žalobou, kterou nejprve zdejší krajský soud rozsudkem ze dne 18. 9. 2013, č. j. 59 A 77/2012-295, zamítl. NSS následně vyhověl kasační stížnosti žalobkyně a rozsudkem ze dne 8. 10. 2014, č. j. 3 As 106/2013-142, rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť dospěl k závěru, že žádost o zjištění zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu podaná X byla podána nejen za ni a její děti, ale také za jejího manžela X, a otázku případného zachování československého státního občanství budou muset správní orgány řešit v rámci dokončení dekretálního řízení. S ohledem na vyslovený právní názor NSS zdejší soud rozsudkem ze dne 5. 12. 2014, č. j.

59 A 77/2012-358, rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2012 a rozhodnutí krajského úřadu ze dne 6. 1. 2011 zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení s pokynem dokončit započaté dekretální řízení ve smyslu § 2 odst. 1, eventuálně § 1 odst. 4 ústavního dekretu.

20. Žalovaný dopisem ze dne 26. 2. 2015 zaslal krajskému úřadu spisovou dokumentaci, aby mohlo být pokračováno ve věci zjištění státního občanství v souladu s § 74 zákona o státním občanství České republiky a § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství. Krajský úřad poté dopisem ze dne 12. 3. 2015 sdělil žalovanému, že prvotní podání bylo doručeno dne 11. 5. 2006, ale krajský úřad může rozhodnout o vydání potvrzení o zjištění státního občanství teprve poté, kdy bude žalovaným rozhodnuto v rámci žádosti o pokračování v dekretálním řízení ve věci vydání potvrzení zachování československého státního občanství pro X. Proto krajský úřad usnesením ze dne 12. 3. 2015 řízení přerušil a žalovanému podal podnět, aby v rámci řešení předběžné otázky dokončil dekretální řízení a rozhodl, zda bylo X zachováno československé státní občanství za podmínek ústavního dekretu.
21. Žalovaný posléze dopisem ze dne 22. 6. 2015 informoval žalobkyni, že obdržel podnět k pokračování dekretálního řízení a žalobkyni stanovil lhůtu k předložení relevantních dokladů. Rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 9. 2016, č. j. X, nebylo žádosti X o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu vyhověno, rozklad proti tomuto rozhodnutí zamítnul ministr vnitra rozhodnutím ze dne 30. 12. 2016, č. j. X. Správní žalobu žalobkyně proti poslední označenému rozhodnutí zamítl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 4. 2019, č. j. 3 A 48/2017-105, a kasační stížnost proti tomuto rozsudku potom zamítl NSS rozsudkem ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 As 107/2019-38. Soud dodává, že ústavní stížnost žalobkyně, kterou žalobkyně zmiňovala v žalobě, odmítl Ústavní soud usnesením sp. zn. II. ÚS 1064/20 ze dne 28. 1. 2022.
22. Krajský úřad po pravomocném ukončení dekretálního řízení pokračoval v řízení podle § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství, o pokračování v řízení žalobkyni informoval přípisem ze dne 25. 5. 2020 a vyzval ji k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobkyně se k věci vyjádřila, současně navrhla další přerušení řízení do doby rozhodnutí Ústavního soudu o podané ústavní stížnosti. Usnesením ze dne 5. 10. 2020, č. j. X krajský úřad návrhu na přerušení řízení nevyhověl, žalobkyně usnesení napadla odvoláním. Po vydání procesního usnesení rozhodl krajský úřad dne 9. 10. 2020 tak, že žádosti žalobkyně o vydání potvrzení o československém státním občanství X nevyhověl z důvodu, že dotýčný pozbyl dne 13. 10. 1939 československé státní občanství s poukazem na pravomocně ukončené řízení o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu. Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 9. 2021, č. j. X, odvolání zamítl a usnesení krajského úřadu potvrdil. A žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 15. 9. 2021 zamítl i odvolání žalobkyně proti rozhodnutí krajského úřadu ve věci.
23. Stěžejní žalobní námitky se týkají vymezení předmětu řízení, povahy žádosti podané dne 11. 5. 2006 právním předchůdcem žalobkyně a rozhodnutí o zachování, resp. nezachování československého státního občanství X jako rozhodnutí o předběžné otázce.
24. Této problematice se vzhledem k obdobně formulovaným námitkám dotkla již rozhodnutí správních soudů, které se zabývaly přezkumem shora označených rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2016 ve spojení s rozhodnutím ministra vnitra o rozkladu ze dne 30. 12. 2016 ve věci dokončení dekretálního řízení, tj. soudním přezkumem oné samostatné

větvě rozhodování správních orgánů, kterou zmiňoval žalovaný, tvořící pravomocně rozhodnutou předběžnou otázku pro nyní žalobou napadená rozhodnutí.

25. V bodu 55 rozsudku ze dne 16. 4. 2019, č. j. 3 A 48/2017-105, Městský soud v Praze konstatoval: „S ohledem na výše uvedené soud proto uzavírá k otázce věcné příslušnosti žalovaného správního orgánu, že žalovaný je správním orgánem, který je oprávněn (i povinen) dokončit započaté dekretální řízení podle ústavního dekretu ve věci původního žadatele. Soud neshledal, že by činností žalovaného nebo činností ministra, došlo k rozporu s čl. 2 a 3. Ústavy, popř. s § 131 odst. 1. správního řádu, jak namítá žalobkyně. Námitky obsažené v prvním žalobním bodu soud neshledal proto důvodnými.“
26. V rozsudku ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 As 107/2019-38, bod 53, NSS konstatoval: „Nejvyšší správní soud má však za to, že stěžovatelka v další stížnostní argumentaci směřuje dva typy řízení. Krajský úřad v případě stěžovatelky totiž rozhodoval o vydání potvrzení o zjištění státního občanství původního žadatele podle § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství, na které se vztahují obecné předpisy o správním řízení. Výjimkou jsou pouze případy, kdy správní orgán plně vyhoví žadateli. V takovém případě se podle § 25 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství nevydává rozhodnutí ve správním řízení a řízení je ukončeno vydáním potvrzení, který má je plně vyhovět žádosti. V dané věci ovšem krajský úřad rozhodnutí či potvrzení podle uvedeného zákona mohl vydat teprve poté, až bude žalovaným rozhodnuto v rámci žádosti o pokračování v dekretálním řízení. Žalovaný vydal napadené rozhodnutí, kterým nevyhověl žádosti původního žadatele o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu, a toto rozhodnutí představuje podklad pro následné rozhodnutí či potvrzení krajského úřadu dle zákona o nabývání a pozbývání státního občanství, tedy jinou věc v jiném řízení, byť svázanou s rozhodnutím žalovaného.“ V bodech 54 a 55 následně NSS ve shodě s Městským soudem v Praze dospěl k závěru, že pokud žalovaný vydal rozhodnutí, jímž bylo podle § 2 odst. 2 ústavního dekretu dokončeno dekretální řízení ve věci zachování československého státního občanství, nejednalo se o nedostatek absolutní věcné příslušnosti, která by způsobovala nicotnost tehdy napadeného rozhodnutí.
27. Otázkou dokončení dekretálního řízení a řízení zahájeného žádostí podle § 20 a § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství se zabýval také Ústavní soud v usnesení sp. zn. II. ÚS 1064/20 ze dne 28. 1. 2022, kterým byla odmítnuta ústavní stížnost žalobkyně proti právě citovanému rozsudku NSS. Ústavní soud v bodu 16 uvedl, že: „Bylo-li v minulosti zahájeno řízení podle dekretu, je nutné jej, třeba i s odstupem sedmi desetiletí, dokončit, jelikož právo plynoucí z čl. 36 odst. 1 Listiny, totiž právo na řádný a spravedlivý proces, zahrnuje v sobě nejen právo na spravedlivý způsob vedení procesu, ale také právo na trvání procesu až do jeho ukončení zákonem předpokládaným způsobem [nálezn sp. zn. IV. ÚS 114/96 ze dne 25. 9. 1997 (N 114/9 SbNU 71)]. Žádost o pokračování v dekretálním řízení je dle jejího obsahu možno považovat za žádost podávanou dle § 20 a 24 zákona o státním občanství (srov. posledně citovaný nálezn in fine), přičemž takto posuzované žádosti nelze bez znalosti výsledků dekretálního řízení rozhodnout [nálezn sp. zn. I. ÚS 147/03 ze dne 31. 8. 2005 (N 167/38 SbNU 3225)].“ V bodu 18 Ústavní soud navázal: „S ohledem na právě shrnuté závěry Ústavního soudu je zřejmé, že v nyní posuzované věci krajský úřad postupoval správně, když žádost o pokračování v dekretálním řízení považoval za žádost dle § 20 a § 24 zákona o státním občanství a když řízení o ní přerušil do doby rozhodnutí Ministerstva vnitra o žádosti podané podle dekretu. Rovněž ministerstvo postupovalo ve shodě s výše shrnutými závěry Ústavního soudu a respektovalo-li právo J. A. (respektive jeho právní nástupkyně) na trvání

procesu až do jeho ukončení zákonem předpokládaným způsobem a rozhodovalo-li ve věci i navzdory značnému časovému odstupu od podání žádosti. A rovněž navzdory nikoliv zcela nepravděpodobné možnosti, že v minulosti již bylo zpracováno nevyhovující rozhodnutí (srov. bod 5 tohoto usnesení a tam citované znění dvou posledních záznamů v podacím protokolu), které však nebylo doručeno, ani archivováno.“

28. Z právě citované argumentace jednoznačně vyplývá, že žalobní námitky nejsou důvodné. Ačkoliv byla žádost podaná dne 11. 5. 2006 právním předchůdcem žalobkyně nazvána jako žádost o potvrzení zachování českého (československého) státního občanství pro X, resp. žádost o pokračování v započatém dekretálním řízení, byla krajským úřadem správně posouzena jako žádost o zjištění státního občanství a vydání osvědčení o státním občanství ve smyslu § 20 a § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství. V rámci takto zahájeného správního řízení vyvstala potřeba dokončit dekretální řízení ve věci zachování československého státního občanství pro X na základě žádosti podané za něj X v roce 1946, a to s ohledem na závěry rozsudku NSS ze dne 8. 10. 2014, č. j. 3 As 106/2013-142, a na něj navazujícího rozsudku zdejšího soudu ze dne 5. 12. 2014, č. j. 59 A 77/2012-358. Dekretální řízení bylo ukončeno rozhodnutími žalovaného a ministra vnitra, správnost závěru této „samostatné větve“ dekretálního řízení, že nebylo vyhověno žádosti X o zachování československého státního občanství podle § 2 ústavního dekretu, byla konstatována správními soudy, ústavní stížnost žalobkyně byla Ústavním soudem odmítnuta. Správní rozhodnutí, jimiž bylo dekretální řízení pravomocně skončeno, jednoznačně představují podklad pro následně vydané rozhodnutí krajského úřadu v řízení vedeném dle zákona o nabývání a pozbývání státního občanství. Ve shodě s žalovaným má soud za to, že rozhodnutí krajského úřadu, který po pravomocném ukončení dekretálního řízení pokračoval ve správním řízení zahájeném žádostí ze dne 11. 5. 2006, a napadené rozhodnutí žalovaného představují jediný možný způsob ukončení předmětné věci, tj. řízení o zjištění státního občanství a vydání osvědčení o státním občanství. Soud znovu, zejména s odkazem na shora citované závěry Ústavního soudu, opakuje, že žalobou napadená rozhodnutí vzešla z řízení řádně zahájeného žádostí podanou právním předchůdcem žalobkyně dne 11. 5. 2006, žalobkyní namítanou vadu řízení, dle ní dokonce způsobující nicotnost rozhodnutí, soud neshledal.
29. Odkaz žalobkyně na přípis žalovaného ze dne 24. 6. 2008, v němž byl jako den pozbytí československého státního občanství X uveden datum 13. 10. 1939, není pro posouzení zákonnosti nyní přezkoumávaných rozhodnutí relevantní. Okamžikem, kdy X pozbyl československé státní občanství, se zabývaly správní orgány v rámci dokončení dekretálního řízení a v návaznosti na toto zjištění vyslovily, že jeho žádosti o zachování československého státního občanství nelze ve smyslu § 2 ústavního dekretu vyhovět. Těmito rozhodnutími, která byla podkladem pro rozhodnutí v řízení zahájeném a vedeném ve smyslu § 20 a § 24 zákona o nabývání a pozbývání státního občanství, byli krajský úřad a žalovaný vázáni.
30. K pravomoci žalovaného rozhodovat o aplikaci ústavního dekretu v rámci dokončení dekretálního řízení se vyslovily již Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 16. 4. 2019, č. j. 3 A 48/2017-105, a NSS v rozsudku ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 As 107/2019-38. V těchto rozsudcích oba správní soudy odmítly, že by z tohoto důvodu byla tehdy přezkoumávaná rozhodnutí žalovaného nicotná. Od těchto závěrů neshledal zdejší soud důvod se odchýlit. Také Ústavní soud neshledal v postupu, kdy krajský úřad řízení zahájené žádostí ze dne 11. 5. 2006 přerušil do doby rozhodnutí žalovaného o žádosti podané podle dekretu, vadu.

Námítky žalobkyně, že žalovaný chtěl koncertovat pravomoc rozhodovat o aplikaci ústavního dekretu, a to i na prvostupňové úrovni, aby nemusel respektovat vlastní rozhodovací praxi, nejsou opodstatněné.

31. Vzhledem k tomu, že dekretální řízení bylo pravomocně dokončeno, správní rozhodnutí ve věci zachování československého státního občanství X byla přezkoumána správními soudy, nebylo posouzení podmínek dle § 2 odst. 1, případně dle § 1 odst. 4 ústavního dekretu znovu předmětem prvostupňového rozhodnutí krajského úřadu a napadeného rozhodnutí žalovaného. Soud se z tohoto důvodu tedy již věcně nezabýval argumentací, kdy žalobkyně namítala, že X měl být považován za účastníka odboje, a snažila se tak zvrátit závěry pravomocných rozhodnutí žalovaného a ministra vnitra vydaných v rámci dokončení dekretálního řízení, jakož i v tomto duchu přijaté závěry rozsudků správních soudů a Ústavního soudu. Z tohoto důvodu soud nepřistoupil ani k provedení žalobkyní navrženého dokazování, které se mělo vztahovat k tvrzené účasti X v odboji.
32. Důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí pro vady soud neshledal ani procesní postup krajského úřadu, který rozhodnutí ve věci vydal dne 9. 10. 2020, aniž vyčkal rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobkyně proti usnesení krajského úřadu ze dne 5. 10. 2020, jímž krajský úřad nevyhověl žádosti žalobkyně na přerušení správního řízení do doby rozhodnutí o ústavní stížnosti žalobkyni.
33. Obdobnými námitkami žalobkyně se zabýval již žalovaný na str. 8 až 11 napadeného rozhodnutí, s jeho závěry se soud plně ztotožnil a v podrobnostech si na ně dovolí odkázat.
34. Podle § 64 odst. 2 správního řádu správní orgán řízení o žádosti přeruší na požádání žadatele. Z judikatury NSS (srov. např. žalovaným citový rozsudek ze dne 14. 7. 2017, č. j. 2 Azs 67/2017-40, či ze dne 25. 5. 2017, č. j. 4 As 16/2017-45) k uvedenému ustanovení vyplývá, že návrhu žadatele na přerušení řízení nemusí být vždy vyhověno, je vždy namístě vzít v potaz smysl a účel institutu přerušení řízení. V případě žalobkyně žalovaný shledal postup krajského úřadu, který návrhu na přerušení řízení v jeho samém závěru nevyhověl, v souladu s judikaturními závěry vzhledem k tomu, že bylo pravomocně ukončeno dekretální řízení a závěry správních orgánů byly aprobovány Městským soudem v Praze a následně i NSS. S touto argumentací žalobkyně ostatně ani nepolemizuje.
35. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nepominul ani druhou rovinu dané problematiky, totiž zda bylo pochybením krajského úřadu, pokud vydal rozhodnutí ve věci dne 9. 10. 2020 dříve, než bylo žalovaným rozhodnuto o odvolání žalobkyně proti usnesení ze dne 5. 10. 2020.
36. Argumentace žalobkyně proti tomuto postupu není zcela konzistentní. Ačkoli žalobkyně s odkazem na § 76 odst. 5 správního řádu připouští, že odvolání proti usnesení nemá odkladný účinek, tvrdí současně, že krajský úřad vycházel z nesprávného předpokladu, že usnesení ze dne 5. 10. 2020 nabylo právní moci, čímž ignoroval možnost podat proti němu odvolání a zpochybnil devolutivní účinek její odvolání.
37. Pokud odvolání žalobkyně proti usnesení ze dne 5. 10. 2020, jímž nebylo vyhověno jejímu návrhu na přerušení řízení, nemělo v souladu s § 76 odst. 5 správního řádu odkladný účinek, bylo podle § 74 odst. 1, odst. 3 správního řádu předběžně vykonatelné, popřípadě nastaly jeho jiné účinky, a to bez ohledu na okamžik nabytí právní moci. V daném případě to znamenalo, že krajský úřad mohl v probíhajícím správním řízení pokračovat a vydat rozhodnutí ve věci. Názor žalobkyně, že meritorní rozhodnutí lze podle správního řádu

vydat jen poté, co všechna předchozí rozhodnutí procesní povahy nabyla právní moci, nemá oporu v zákoně. Žalovaný správně poznamenal, že krajský úřad se pouze vystavil nebezpečí, že v případě vyhovění odvolání proti usnesení o nevyhovění návrhu na přerušení řízení mohlo dojít k situaci, kdy by žalovaný vyhověl odvolání proti meritornímu rozhodnutí pro procesní pochybení krajského úřadu spočívajícímu v nepřerušení řízení. Právo žalobkyně podat odvolání jak proti usnesení ze dne 5. 10. 2020, tak proti meritornímu rozhodnutí ze dne 9. 10. 2020 nebylo zpochybněno, nešlo o právo formální, vznesenými odvolacími námitkami se žalovaný ať již v rozhodnutí ze dne 1. 9. 2021, tak žalobou napadeném rozhodnutí ze dne 15. 9. 2021 řádně zabýval. Namítanou vadu řízení, jež by způsobila nezákonnost rozhodnutí krajského úřadu ze dne 9. 10. 2020, potažmo napadeného rozhodnutí soud neshledal.

V. Závěr a náklady řízení

38. S ohledem na shora uvedené dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
39. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný správní orgán, ten náhradu nákladů řízení nežádal, ostatně mu žádné náklady řízení přesahující běžný rámec činnosti správního orgánu nevznikly, soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu